

Izhaja dvakrat na mesec.
Naročnina četrletno 12 dinarjev.

Ljubljana, Miklošičeva c. (palača Delav. zbornice), kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

**Svoboda strokovnega organiziranja je
zajamčena v mirovni pogodbi.**

Dr. Živko Topalović.

G. načelniku finančnega odseka je deputacija ponovno obrazložila ves položaj delavstva, ki čaka težko na to razliko in prosila, da se najde sredstva, da se ta razlika čimprej izplača. G. načelnik je izjavil, da je šele pred par dnevi dobil iz Slovenije ves material, ki se nanaša na to razliko. Da bi se ta razlika mogla izplačati, bo Generalna direkcija državnih železnic zahtevala od Ministrstva financ naknadni kredit in to za direkcijo Ljubljana 10 milijonov dinarjev, a za delavnico v Mariboru 3.500.000 Din. Da razlika še ni izplačana, ni kriva Generalna direkcija, temveč one službene edinice (v di-

S tem smo podali v kratkem poročilo o poslednji intervenciji v Beogradu. Ne mislimo z našim poročilom delati nobene agitacije in tudi ne bomo sledili zvezarjem, ki so si sedaj najbrže nadejali za nalogo, da vse svoje sile in sredstva porabijo le za blatenje našega saveza. Zadnji njihov časopis in anonimni letak pač jasno pričata, da je nim le eno zaželeno, to je oblatiti, denuncirati in če mogoče še uničiti naš savez. Naš savez pa bo šel tudi v bodoče preko vsega blatenja, napadov in intrig, ker naše načelo je, **delati z vsemi močmi za koristi in interese železničarjev.** Razbijanje železničarskih vrst pa mirne duše prepustimo tistim, ki smatrajo to za svoj življenski poklic.

in podaljšane stare. Z izboljšanje vozovnega parka je najboljše razvidno iz naslednjih števil: od januarja do novembra 1929 je naraslo število normalnohitrih lokomotiv za 84 (od 1210 na 1294), potniških vagonov za 140 (od 1997 na 2137) in tovornih vagonov za 465 (od 40.177 na 40.642); približno v enakem razmerju je naraslo število lokomotiv in vagonov na ožkotirnih progah.

Tudi iz tega poročila sledi, da so izdelani gotovi pravilniki, (delavski pravilniki, sporedne priadleznosti), katerih uveljavljenje pa je odvisno od pristanka finančnega ministristva z ozirom na razpoložljive kredite:

Dne 26. januaria 1930 je odpoto-

vaja v Beograd deputacija našega Saveza, da pri ministru saobraćaja ponovno intervenira radi izplačila delavskih razlik, uveljavljanja delavskega pravilnika in spremembe zakona o državnem, prometnem osoblju. Deputacijo je predstavil ministru saobraćaja g. ing. Radioviću referent centralnega tajništva Delavskih zbornic **Goldmajer**, Zastopnika Saveza s. **Terškan** iz Ljubljane in s. **Jurak** iz Maribora sta g. ministru predala predloge in mu obrazložila utemeljene želje železničariev in dala predloge radi novega zakona o državnem, prometnem osoblju. Nadalje je deputacija prosila g. ministra, da bi **forsiral izplačevanje razlik delavcem na urnine** za čas od 1. nov. 1923 do prevedbe, ki jo delavstvo že zelo težko pričakuje. G. minister je na to odgovoril sledeče: **Pravilnik o delavskem osoblju je komisija že izdelala**, enako je tudi **načrt zakona** in je bil izročen g. ministrskemu predsednik in ministru financ, da zakon predložita mi-

nistrskemu svetu in da ministrstvo

financ najde potrebno kritje, ker novi zakon in pravilnik predvidevata precejšnje zvišanje prejemkov in to ne samo za uradništvo višjih kategorij, temveč, predvsem za delavstvo in osebju nižjih kategorij, ker na njih sloni ves promet. Jaz sem mnenja — je rekel g. minister — da bo osebje z novim zakonom zadovoljno. Kar pa se tiče razlike, ki jo imajo delavci še dobiti, je pa kakor sem informiran, tudi že vse v toku in je najbolje, da se v tej zadevi obrnete na g. generalnega direktorja g. Djordjeviča.

Deputacija je bila nato sprejeta pri generalnem direktorju. Generalni direktor se je za stvar zavezal in odredil g. načelniku finančnega oddelka, da izdela takoj referat za naknadni kredit, da se ta razlika izplača. Delegat iz Maribora s. Jurak je g. generalnemu direktorju obrazložil še težki položaj starih odpuščenih železničarjev takozvanih mišočinarjev, ki dobivajo za svojo 40 letno vestno službovanje samo

Dne 23. januarja pa je dnevno časopisje prineslo vesti, da je šele sedaj

Beograd, 23. januara AA. Minister pravde dr. Srškić je imenovao v komisijo za novi uradniški zakon na slednje gospode: za predsednika dr. Ninka Perića, bivšega ministra; za člane pa Vaso Petrovića, sodnika apelacijskega sodišča v Novem Sadu, dr. Stefana Sagadinu, državnega svetnika, Milenka Veselinovića, člana Glavne kontrole, Dragomira Pintarja, člana Glavne kontrole, dr. M. Jovanovića, načelnika ministrstva fi.

Naši železničarji v Ljubljani prirede kakor vsako leto tudi letos

VELIKI ŽELEZNIČARSKI PLES

ki se vrši v nedeljo, dne 2. februarja 1930 v vseh prostorih hotela „UNION“ v Ljubljani. Na prireditvi igra orkester glasbenega društva „Zarja“. Poleg godbe in plesa je na sporedu še srečolov in šaliva posta. — Čisti prebitek prireditve je namenjen **podpornemu skladu v službi smrtno ponesrečenih sodrugov**. Pričetek ob 20. uri. — Za obilen obisk se priporoča.

Železničarski prireditveni odbor USŽJ.

nanc, Božidarja Miševića, šefa oddelka v ministrstvu financ in za delovodjo Dragišo Mičo, tajnika ministrstva pravde. Komisija bo imela nalogo, da z novim projektom uradniškega zakona po možnosti izenači službene pogoje, položaj in prejeme vseh uradnikov.

»Jutro« od 24. jan. 1930 pa je prineslo o delu na novem uradniškem zakonu sledeče poročilo:

Beograd, 23. januarja. M. Glede na mnogobrojne izražene želje uradniških organizacij in v izvajanju svojega programa je vlada imenovala posebno komisijo z nalogo, da sestavi novi zakon o državnih uradnikih. Komisiji predseduje referent vrhovnega zakonodajnega sveta in bivši minister dr. Ninko Perić. Komisija ima nalogo, da prouči ves material, nanašajoč se na uradniški zakon, zlasti pa vse predloge, ki so jih deloma že prej, predvsem pa v minulemu letu predložile uradniške organizacije. Naloga komisije je, da sestavi moderen, zahtevam dobre državne uprave, obenem pa tudi interesom države in uradništva odgovarjajoč načrt zakona, ki bo nato dostavljen vsem

uradniškim organizacijam v presojo in izjavo. Nato bo komisija, v katero bodo pritegnjeni tudi zastopniki državnih uradnikov, izdelala definitivno redakcijo zakona in ga predložila v izjavo Vrhovnemu zakonodajnemu svetu.

Sporodno s tem zakonom bo posebna komisija, ki bo še imenovana, izdelala tudi zakon o prometnem osebju. Vlada želi, da obenem z reorganizacijo celokupne državne uprave uredi tudi uradniško vprašanje tako, da bo na eni strani zagotovljena primerna eksistenca državnega uradništva, na drugi strani pa ustvarjena podlaga za res vzoren uradniški aparat, od katerega se bo moglo zahtevati kvalitetno in vzorno delo. Ni dvoma, da bo ta zakon v veliki meri pripomogel k popolni konsolidaciji razmer v državi.

Tako se glase sedanja obvestila glede novega zakona.

Izdelana pa je že uredba o reorganizaciji ministrstva saobraćaja in oblastnih direkcij, po kateri nižji železniški uslužbenci ne bodo tangirani, ker so razne funkcijske doklade predvidene le za odgovornejša višja mesta.

Iz poročila o delu bolniškega fonda.

Iz uradnega poročila oblastne uprave bol. fonda posnemamo sledeče podatke:

Sklepi glavne skupščine bolniškega fonda z dne 24. in 25. marca 1929.

Gospod minister za promet je odobril z odlokom SH št. 161-1929 od 10. aprila 1929 sklepe glavne skupščine bolniškega fonda z dne 24. in 25. marca 1929 v nastopni meri:

1. Da se vodi račun o specialnih službah v zdravniški službi in da se honorar, ki je večji od Din 30.—, dovoli za vsak pojedini slučaj sporazumno med oblastnimi upravami in centralno upravo.

2. Da se prepusti centralnemu upravni odboru, da najde sporazumno z ministrstvom za promet, s komisijo zdravnikov-strokovnjakov gg. dr. Dobrodošca in dr. Vračevića in morebiti tudi drugih strokovnih zdravnikov najprimernejše mesto za zgradbo velikega sanatorija, ki naj bi imel za prvi čas najmanj 100 postelj. Izbira tega mesta bi se izvršila sporazumno s strokovno zdravniško komisijo, centralnim upravnim odborom, pristojno oblastno upravo in ministrstvom za promet.

Ta sklep je odobren v toliko, da se za to delo ne sme dati nobena nagrada, ampak samo predpisani potni stroški, za kojih odobrenje je treba za vsak slučaj zaprositi pri gospodu ministru za promet.

3. Glavna skupščina nalaga centralnemu upravni odboru, da nadaljuje akcijo, ki jo je vodil dosedaj centralni upravni odbor v vprašanju sanatorija za zdravljenje tuberkuloze in da dela sporazumno z akcijo, ki jo je započel g. dr. Dobrodošec in če vidi, da ima ta akcija uspeh, naj se ne leti v stroške; če pa ne uspe, naj centralni upravni odbor dela dalje in se mu v to svrhu otvori kredit Din 6.000.000.—.

Ta sklep je odobren v smislu § 46 navedbe, da se more odobreni znesek Din 6.000.000.— potrošiti iz rezervnega fonda.

4. Da sestavi centralni upravni odbor nov pravilnik bolniškega fonda na podlagi nove uredbe o zavarovanju državnega

prometnega osebja za slučaj bolezni in nesreče in pošlje projekt vsem oblastnim upravam, da ga medsebojno obdelajo in stavijo v odrejenem roku protipredloge centralni upravi, ki ga bo nato oživitvora.

Ta sklep je odobren s tem, da ta pravilnik odobri gospod minister za promet.

5. Da se delegatom glavne skupščine odobri nagrada po Din 200.— dnevno, a za oblastne skupščine Din 150.—; upravni odboru in nadzorstvenemu odboru ter uslužbenem, ki morajo prisostvovati skupščini in delegatom iz mesta polovico dnevnice kot nagrada iz naslova stroškov, nadalje da se dnevnice za leto 1927 in 1928 odobre, kakor jih je lanska skupščina in skupščina tega leta rešila s povratno veljavnostjo.

Na podlagi tega sklepa je odobril g. minister v smislu spremembe § 32 navedbe o zavarovanju državnega prometnega osebja za slučaj bolezni in nesreče, da se izplača udeležnikom glavne in oblastnih skupščin za leto 1929 dnevnica po Din 100.—, če službujejo izven kraja skupščine.

Gospod minister za promet v obče ni odobril naslednjih sklepov glavne skupščine z dne 24. in 25. marca 1929:

1. da se ljubljanski bolnici da subvencija za nakup radija in zgradbo paviljona za zdravljenje tuberkuloze in da se prepusti centralnemu upravni odboru, da izda definitivni odlok;

2. da se administrativnemu osebju oblastnih uprav in centralne uprave izplača nagrada po Din 100.000.— za čezurno delo v letu 1928-29;

3. da se prevzamejo stroški za sanatorijsko zdravljenje oženjenih članov v celoti v breme bolniškega fonda;

4. da se odobri centralnemu upravni odboru in centralnemu nadzorstvenemu odboru za leto 1928 nagrada po Din 25.000.—;

5. da se odobri delegatu Viena Stanaku, ki je vodil zapisnik skupščine, honorar po Din 500.—.

Preveč stroškov!

Zgodi se, da mi reče eden ali drugi sodrug in sodružica:

»Preveč je stroškov s temi raznimi organizacijami!

In naštevaj:

»Kulturna zveza 'Svoboda'«,

»Cankarjeva družba«,

»Delavska Politika«;

in še za to in ono kako članarino, za to ali ono organizacijo ozir. društvo, oziroma fond.

Razširi pri tem resignirano roke in dodaj:

»Saj ne zmorem!... K temu pa še to ali ono knjigo?!

A vendar?... Ali je zares preveč stroškov?...

Če se zavedamo — in sčasoma se zavedati, se pravi: biti prepričan o tistem — da smo delavci navezani sami na sebe, da ni nikogar razen nas samih, ki bi nam pomagal, tedaj v samem sebi začutimo, da ti stroški niso preveliki, niti veliki.

Kapitalist, ki hoče nekaj doseči, nekaj pridobiti, riskira mnogo, včasih vse. Res je, da tisto, ki riskira, ni pridobljeno z njegovimi žulji in trpljenjem, ali vendar — on riskira. Uspeh je: da je še bogatejši; da so mu odprte vse šole, da ima močno časopisje, da ima gledališče, da

ima..., pa kaj bi našteval. Kratko: Da ima vse.

Delavec pa, ki mora vse narediti sam iz sebe in sam od sebe, mora tudi riskirati. Ne sme šteti in naštevati, nego mora biti prepričan, da mu je to nujno potrebno, da brez tega ne more biti, da s tem kot velika skupnost pove, da je on, velik: MI.

On je zidar. On je graditelj. Ne s tujim materialom, nego s svojim lastnim, od njega samo ustvarjenim materialom. Davek, ki ga k temu plačuje, se mu dobro obrestuje.

Ker davek (članarina) strokovni organizaciji nosi obresti. Vsak, kdor gleda z odprtimi očmi in misli s svojimi možgani, je prepričan, da so se za organizacije delovne razmere zboljšale, da se je marsikaj preprečilo, kar bi škodovalo delavstvu, da se je marsikaj doseglo koristnega, česar bi se ne doseglo, če bi ne bilo organizacije. In čim močnejša je, čim zavrednejši so njeni člani, tem lažja borba.

Ali niso to lepe obresti?...

Biti član kulturne organizacije »Svoboda«? Majhen je ta davek — članarina. A obresti?... V šole delavec ne more, da se izobrazí. Preveč stane. Ko je bil otrok, je ravno

Obvestila centralne uprave humanitarnih fondov v Beogradu.

C. U. št. 127-1929.

Gospod minister za promet je rešil z odlokom št. 19.247-1928 od 25. I. 1929 sporazumno z gospodom ministrom socialne politike, da se spremeni zadnji odstavek § 35 navedbe M. S. 16276-22 in se glasi sedaj:

»Zoper odločbo centralnega upravnega odbora se smejo prizadeti pritožiti na ministrstvo za promet v roku 15 dni vračunši od dneva vročitve odloka. — Toda če je centralni upravni odbor izdal odločbo v sporni zadevi v pogledu dajatev bolniškega fonda iz zavarovanja za slučaj bolezni, se sme zoper nje vložiti v gornjem roku pritožbo na razsodišče (izbrani sud) potom centralne uprave humanitarnih fondov.«

V istem smislu se je spremenil tudi pravilnik.

C. U. št. 469-1929:

Gospod minister za promet je odredil z odlokom S. H. št. 197-1929, da se spremeni § 58 navedbe o zavarovanju državnega prometnega osebja in sicer 1. odstavek točka g in 5. odstavek točka v.

§ 58 navedbe se torej glasi:

1. odstavek točka g:

»Na dojlisko podporo za vsako dete in sicer po prestanku porodniške podpore ali po prestanku bolniškega zdravljenja po Din 3.— na dan za 20 tednov.«

5. odstavek točka v:

»Na dojlisko podporo po Din 1.50 na dan za 8 tednov.«

Ker ima naredba zakonsko moč in se s pravilnikom ne morejo dajati večje podpore, kakor jih daje naredba, se mora izvršiti ta sprememba tudi v pravilniku bolniškega fonda.

Ta sprememba velja s 1. majem 1929 za vse dojliske podpore, ki so dotekle po 1. maju 1929.

S. H. št. 340-1929:

Glavna kontrola je odločila pod št. 80.001-1929, da izdatki v breme budžeta centralne uprave humanitarnih fondov za prometno osebje kot privatne ustanove, ki dobiva od države samo pomoč, niso podvrženi stalnemu pregledu organa glavne kontrole in da vsled tega mesna kontrola ne more pristopiti k pregledovanju glede pravičnosti teh izdatkov o priliki njihovega izplačila.

S. H. št. 339-1929:

Gospod minister za promet je izdal pod št. 19.058-1929 odlok, da se briše 3. odstavek v členu 87 pravilnika za zdravniško službo bolniškega fonda, ki se glasi:

»Tudi član bolniškega fonda ima pravico, da zahteva specialistični pregled, ki mu ga prometni zdravnik ne sme odreči.«

C. U. št. 1017-1929:

Centralna uprava humanitarnih fondov je izdala k zadnjemu odstavku člena 18 pravilnika za zdravniško službo bolniškega fonda rešenje, da se tramvaj smatra za prevozno sredstvo, avtobus pa v slučaju, če redno vozi in zdravnik ne zgubi preveč časa radi povratka.

C. U. št. 1788-1929:

Centralni upravni odbor bolniškega fonda je sklenil v seji dne 16. dec. 1929, da se morejo očala nabaviti iz sredstev bolniškega fonda samo v slučaju, kadar služijo očala za zdravljenje kake očesne bolezni, kar mora zdravnik označiti na receptu. Očala, ki ne služijo za zdravljenje bolezni, ampak za ojačenje vida, kadar oslabljenje ni nastopilo vsled bolezni, ampak po naravnem procesu, se ne morejo nabavljati iz sredstev bolniškega fonda.

Zdravniška služba.

Razmerje med zdravniki in člani bolniškega fonda je doseglo pozitivnih razmah, odkar so si člani po nabavi pravilnika za zdravniško službo bolniškega fonda osvojili pravice in dolžnosti, ki jih imajo napram zdravnikom in obratno iz bolniškega zavarovanja. Ta produktivni nastavek discipline bo treba stopnjevati do cilja! Nesoglasja so sicer v vsaki ustanovi neizbegljiva, toda izjaviti moramo, da iz tega naslova ni bilo incidentov resnega značaja, ampak samo senčice temperamentalnih, ki so bile na koncu koncev deležne zadovoljivega miru in zadovoljnosti; o tem pričajo preiskave, ki so bile izvedene v okvirju postojecih predpisov.

Oblastni upravni odbor si je svest dejstva, da bi prosta izbira zdravnikov, ki jo predstavljajo nekateri danes kot ideal, v obojestranskem moralnem in materijalnem pogledu prinesla še boljše uspehe; toda za take reforme je treba mnogoletnih statistično dokazanih matematičnih izkušenj. Danes so taki poskusi iz finančnih razlogov neizvedljivi, zato je treba biti nevarno bolnikom gospodarsko skromen, da ne začne hirati socialno zavarovanje, ki je na pohodu. Zato bolnik, izpovej se zdravniku in zaupaj mu, zdravnik ozdravi bolnika!

Zdravljenje članov bolniškega fonda in njihovih svojcev se je raztezalo na 61 zdravstvenih okolišev.

V smislu pravilnika za zdravniško službo bolniškega fonda so bili postavljeni z odobrenjem gospoda ministra za promet za nove honorarne prometne zdravnike: 1. Dr. Bačar Just za St. Ilj, 2. Dr. Hudeštil Vinko za Brežice, 3. Dr. Oražem Ivan za Ribnico, 4. Dr. Kalan Janko za novo zdravstveno okrožje Grosuplje, 5. Dr. Delak Franjo za novo zdravstveno okrožje Rakek, 6. Dr. Lipnjak Danilo za Dolnjo Lendavo, 7. Dr. Erenta Josip za novo zdr. okrožje Savski Marof, 8. Dr. Zorec Adolf za Ruše, 9. Dr. Koder Julijan za Metliko.

Zobozdravljenje.

Zobozdravljenje in zobotehnična oskrba je na eni strani živa potreba naših članov in svojcev, na drugi strani pa skelečana v budžetu bolniškega fonda. Začasni pravilnik bolniškega fonda predvideva v § 56 za izdiranje, zdravljenje, plombiranje zob, nabavo protez in druga zobotehnična dela v okvirju mogočnosti ustanovitve zobotehničnih laboratorijev bolniškega fonda. Ustrezno temu so imeli člani bolniškega fonda na razpolago zobozdravniško oskrbo v centralni ambulanti v Ljubljani, nadalje pri pogodbenih zobozdravnikih v Mariboru, Celju, Brežicah, Ptuj, Novem mestu, Jesenicah, Skofiji Loki in Čakovcu. Prošnje za zobozdravljenje so stalno v raščem razmerju in sicer v taki meri, da je bilo sredi decembra 1929 še 1776 prošanj pacientov, ki čakajo na te vrste dajatev. Ker je bilo ob takem navalu treba računati z razpoložljivimi krediti, ki se ne smejo prekoračiti, je sklenil oblastni upravni odbor v 12. seji dne 22. okt. 1929 v svrhu osiguranja zobozdravljenja do novega budžetnega leta do preklica preventivne mere s tem, da zadobi član pravico do brezplačnih plomb in protez po dveh letih, svojci pa do brezplačnih plomb in 50% protez po treh letih predhodnega članstva. Za zobozdravljenje in zobotehnično oskrbo so znašali stroški pri 9 zobozdravnikih od 1. apr. 1929 do 31. dec. 1929 Din 919.269,05. Pri zobozdravljenju bi morale veljati pravila za vsakogar, naj si da vsako leto pregledati zobovje, ker pravočasno nudena zdravniška pomoč ohrani pacientu zobovje, odstrani bolečine in ga napravljajo zadovoljne in delazmožne, na drugi strani pa prihranjuje bolniškemu fondu velike izdatke. Zato je treba z vsemi zakonitimi sredstvi stremeti za tem, da se zasuaga v budžetu dovoljna vsota za zobozdravljenje.

Žetev bo stotero povrnila vse davke.

»Kaj mi bo časopisje«, reče ta ali oni. »Delavska Politika« je predraga. Nimam časa čitati. A meščanske liste čita. Jih kupuje. Jih naroča.

Tisk je velesila. Dnevnik je poveljnik armade. In če »Delavska Politika« še ni dnevnik, je naša krivda. Mi nečemo poveljnika, ki bi stopil na plan in izgovoril našo besedo.

Ze sedaj je oster ta poveljnik našega kova, zato ne štejmo denarja s vprašanjem: Ali bi, ali ne bi. Nego imejmo davek — naročnino — vedno pripravljeno.

Zakaj lepe obresti bo dajala ta naročnina proletarijatu in nam, ker smo proletarci.

Ali naj govorimo še o raznih drugih fondih in društvih našega kova, ki zahtevajo davek? Ne... Vsak sam preračuni in pretuhtaj o njih potrebi. Videl boš, da dajejo vedno dobre obresti, da postajajo vedno močnejše in da je naša zgradba, naš »mi« mogočen »MI«.

A. B.

Strokovno organiziran in član »Svobode«, »Cankarjeve družbe«, naročnik »Delavske Politike« in član drugih delavskih društev.

Zato treba za majhen davek — naročnino — izkrciti pot, da pride knjiga k vsakemu iz trpečih. Zato treba orati ledino, da se poseje čimveč semena.

Tuji zdravniki.

Tudi tuji zdravniki so nudili pomoč članom bolniškega fonda in njihovim soprotnicam na njihovo zasebno zahtevo bodisi vsled nujnosti slučaja, vrste bolezni ali zadržanega železniškega zdravnika, kakor je oblastni upravni odbor na prošnje članov po presoji vsakega posameznega slučaja in z upoštevanjem minimalne takse za nagrado zdravnikov, ki jo je predpisalo ministrstvo za narodno zdravje in je bila objavljena v »Službenih Novinah« št. 166 z dne 24. julija 1926, povrnil celotni ali delni honorar v smislu navedbe M. S. 16276-22 odnosno začasnega pravilnika bolniškega fonda in drugih postojajočih določb. Oblastni upravni odbor je pa dovolil članom tudi povrnitev stroškov za tuje zobozdravnike v primerih, v katerih bolniški fond po svojem pogodbenem zobozdravniku vkljub pravočasno vloženi prošnji in vsled nujnosti zadeve ni mogel nuditi pomoči; povrnitev stroškov za tako zobozdravljenje je bila prikrojena na tarifo pogodbenega zobozdravnika bolniškega fonda. Stroški povrnitev za tuje zdravnike in tuje zobozdravnike so znašali v poročilnem letu Din 70.097,50.

Hranarina.

Hranarina predstavlja na eni strani breme socialnega zavarovanja, na drugi strani pa eksistenčni minimum za uslužbenca, čim so mu prejemki vsled nastale delanostnosti ukinjeni. Hranarina je v 70% odmeri v izvestnih panogah zaposlenja železničarjev, kjer so ljudje izpostavljeni nevarnosti hitrejšega in težjega obolenja, gotovo prenizka in bo vsled tega treba z vsenit, v zakonitih mejah razpoložljivimi sredstvi stremeti za tem, da se opomore temu nedostatku. Brez dvoma je potrebna ekonomija tudi pri hranarini in se mora vsled tega preprečiti vsako neutemeljeno zavračanje ali simuliranje bolezni, kajti tak pojav je v neizmerno škodo tistim bolnikom, ki so priklenjeni na posteljo kot hiralci, ki ob nezadostni hranarini stradajo z družino vred.

Pravilnik o poslovanju oddelkov za računovodstvo in finance generalne direktije državnih železnic in oblastnih direktij določa v členu 73: »Delavci se smejo izplačevati tudi po nalogu za izplačilo, ki ga izdaja šef neposredne edinice pristojni blagajni in sicer, če je zato izdala direktija predhodno generalno odobritev, ki se mora citirati v nalogu.«

V smislu te določbe je sklenil oblastni upravni odbor v 3. seji dne 15. aprila 1929, da se naj izplačuje hranarina po analogiji urnine s pridržkom, da so od tega postopka izvzeti uslužbeni, ki se odpuste iz službe oziroma samovoljno zapuste službo in ki niso člani provizijskega fonda. Zadeva čaka na rešitev pri nadrejenih oblasti.

Zdravljenje v kopalščih in zdraviliščih.

Oblastni upravni odbor je dovoljeval pomoči za zdravljenje v kopalščih, za letovanje in v zdraviliščih po razmerju okrožnice št. 70/VI-H. F. 1927, št. 72/VI-H. F. 1927 in št. 86/VI-H. F. 1927. Sigurno bi se bili člani bolniškega fonda in svoji posluževali v večjem številu takega zdravljenja, če bi jim mogli nuditi bolniški fond večjo denarno podporo. Ta nedostatek je bil zlasti občuten pri lečenju tuberkuloznih na Golniku glede regularnih uslužbenecov. Izkušnja nas uči, da je jetika specifična bolezen, ki izbira svoje izdatne žrtve iz vrst ljudi slabega socialnega stanja, ki životarijo v premajhnih, nezračnih in premalo svetlih stanovanjih ali poklicno v zaduhlih, prasnih in zadimljenih delovnih prostorih. Jetika je sicer ozdravljiva bolezen, toda jetičarij, ki se pravilno ne zdravi, hira bolj in bolj in umirajo vsled splošne oslabelosti. Jetičar na žalost po navadi ni sam, temveč bruhla bacile na svojo družino. O vsem tem priča nazorna brošura »O nevarnosti in obrambi jetike«, ki jo je spisal sanitetni referent direktije g. dr. Tičar in ki se nanaša na državno higienskem zavodu v Ljubljani. Ta brošura ne bi smela manjkati v nobeni železničarski družini, saj Din 3.— pač vsak član bolniškega fonda lahko žrtvuje v svojo obrambo jetike zase in svoje v celem življenju. Oblastni upravni odbor je odredil, da se je ta brošura v večjem številu razdelila brezplačno med specifične bolnike.

Ker je gospod minister za promet potrdil z odlokom št. 5310/1928 od 21. mar-

ca 1928 tudi sklep glavne skupščine iz leta 1928, da se morejo dati podpore za kopalška zdravljenja na podlagi sklepa glavne skupščine iz leta 1927, večje pa samo v mejah budžetne možnosti, je sklenil oblastni upravni odbor v 2. seji dne 16. marca 1929, odnosno v 6. seji dne 27. junija 1929, da se naj povrnejo v okviru razpoložljivih kreditov stroški iz naslova prehrane po Din 15.— dnevno tako za člane, kakor svojce; zadeva instančnim putem še ni rešena.

Sanitetni šef v ministrstvu za promet je napotil na centralno upravo humanitarnih fondov dopis s predlogom za ustanovitev fonda za pobijanje tuberkuloze med prometnim osebjem, v kolga bi vlagal vsak uslužbenec in delavec brez razlike pri mesečnih prejemkih izpod Din 2000.— mesečno Din 5.—, a pri prejemkih preko Din 2000.— mesečno po Din 10.— in da bi prometna ustanova in bolniški fond vsako leto v to svrhu iz svojega budžeta dajala primerne prispevke. Oblastni upravni odbor se je bavil s tem predlogom v 2. seji dne 16. marca 1929 in sklenil izjavo, da ne more pristati na kakšno novo obremenitev železničarskih prejemkov in da naj se v to svrhu porabi vloga državne prometne ustanove, ki jih mora plačati kot delodajalec v bolniški fond.

Razne druge pomoči bolniškega fonda.

Pogrebne, kakor jih določa začasni pravilnik bolniškega fonda, ne zadoščajo po mestih, kjer so takse pogrebnih zavodov tudi za najnižji razred zelo visoke, železničar pa mora imeti po svojem socialnem položaju tudi dostojen pogreb; vsled tega bi bilo pravičeno, da se določi pogrebna v razmerju neobhodno potrebnih izdatkov za dostojni pogreb. Potne in prevezne stroške za bolnike je odobraval oblastni upravni odbor na podlagi predloženih računov po oblastveno dovoljenih tarifah.

Statistika.

Bolniški fond je imel v poročilnem letu 1929 povprečno mesečno moških članov 13.462, ženskih članov 284, družinskih članov 29.992, skupno 43.738. Hranarino so dobivali povprečno mesečno moški člani za 6366 dni in ženski člani za 137 dni, skupno za 6503 dni. Za delo nesposobnih je bilo povprečno mesečno moških članov 1059, ženskih članov 24 skupno 1083. Za delo sposobnih ambulantnih članov je bilo mesečno povprečno 1067 članov; izmed družinskih članov je bilo povprečno bolnih mesečno 1640. Porodov je bilo mesečno povprečno 87, smrtnih slučajev 32, v bolnicah se je zdravilo povprečno mesečno 57 članov in 80 družinskih članov.

Na predlog zdravniške komisije, odnosno sanitetnega referenta direktije g. dr. Tičarja in predmetnega specialista v letu 1929 se je zdravilo v Lipiku 5 oseb 120 dni, Dubrovniku 1 oseba 28 dni, Vrnjački banji 1 oseba, 21 dni, Dobri 5 oseb 120 dni, Rog. Slatini 5 oseb, 164 dni, Slatina-Radenci 5 oseb 99 dni, Dol. Toplicah 37 oseb 710 dni, Varaždinskih toplicah 9 oseb, 151 dni, Krapinskih toplicah 4 osebe, 73 dni, Čatežkih toplicah 1 oseba, 19 dni, Smarjet-skih toplicah 2 osebi 29 dni, Laskem 10 oseb, 193 dni, Omišlju 3 osebe, 75 dni, Martinšci 6 oseb 170 dni, Vrbniku 1 oseba, 30 dni, Kraljevići 1 oseba, 90 dni, Golniku 18 oseb, 1628 dni, Topolšici 4 osebe, 369 dni.

Zdravstveno stanje članov bolniškega fonda v letu 1929 ni imelo značaja pozitivne zadovoljivosti. Obbolelo je na tuberkulozi 188, na influenci 2054, na tifusu 2, na dysenteriji 8, na malariji 30, na ušenu 36, na sifilidi 17, na kapavici 65, na drugih nalezljivih boleznih 72, alkoholizmu 1, revmatizmu 1604, razkroju 7, krvnih boleznih 60, boleznih sklepov 85, kožnih boleznih 456, neuropatih 56, psihičnih in možganskih boleznih 5, boleznih živcev 201, ušesnih boleznih 101, očesnih boleznih 193, boleznih ust, nosa in grla 523, pljučnici 47, drugih boleznih sopil 912, boleznih prsne mrene 52, boleznih trebušne mrene 7, boleznih srca 94, boleznih žil 82, želodčnih boleznih 777, neinfekcijskih črevesnih boleznih 626, ledvičnih boleznih 32, boleznih mehurja 53, kili 50, novotvorbah 30, kontuzijah in manjših poškodbah 1004, zlomih in težjih poškodbah 67, phlegmona itd. 261, menstr. boleznih 3, raznih drugih boleznih 485 članov; skupno število bolnikov je znašalo 10.346.

jevali kar več pravil novih »Podpornih društev«, ki bi rada prišla v posest lepega milijonskega premoženja. »Zvezarjem« priporočamo, da si že sedaj oskrbijo kot uradnike tega novega »Podpornega društva« one svoje dične prijatelje in voditelje, ki so se že v Mariboru izkazali kot vzorni čuvarji denarja v državnih blagajnah in so dobili potem tudi lepo priznanje pred sodiščem v obliki večletnih ječ.

Da bi v svojih vrstah rešili, kar se rešiti da, so v »Jugoslovanskem

železničarju« štev. 1 pričeli napadati posamezne sodruge, ter na koncu stavili tudi nekaj neresnih vprašanj, tako da bi bilo škoda tratiti čas in papir s takšno polemiko. Zato jim povemo samo sledeče: mi nismo vajeni voditi otroških preprirov, kadar pa bodo, stvarno ovrgli, poročilo o stanju »Podpornega društva«, katerega je objavil »Ujedinjeni železničar« z dne 15. januarja t. l., takrat pa eventuelno stavite zopet vprašanja. Odgovor bo sledil točno!

Važna odločba državnega sveta radi položajne plače pri prestopu iz kategorije v kategorijo.

Svoječasno (tekem leta 1928) je bilo več zvančnikov I. kategorije pomaknjenih v III. kategorijo činovnikov in se jim je pri tem pripoznala tudi v višji kategoriji ista položajna plača. Na primer, če je zvančnik I. kategorije in druge položajne plače, postal činovnik III. kat., je tudi tam obdržal drugo položajno plačo.

Proti temu stališču se je postavila glavna kontrola in vložila tožbo na državni svet, češ, da je to stališče ministrstva nepravilno, ker s tem uslužbenec napreduje z ozirom na to, da je položajna plača (druga) zvančnika le Din 1440.—, medtem ko je pri činovnikih III. kategorije Din 3000.—, torej za nad 100% večja. Glavna kontrola je postavila zahtevo, da bi se moralo dotične zvančnike uvrstiti v četrto položajno grupo.

Glavna kontrola je opirala svojo tožbo na čl. 57 zakona, ki odreja, da

se sme uslužbenca, ki prestopi iz druge stroke državne službe v železniško službo, uvrstiti največ v ono grupo, ki odgovarja položajni plači, katero je doslej imel.

Državni svet je sedaj v enem takem slučaju izdal razsodbo, da se tožba glavne kontrole zavrne, ker se ne more vzeti v poštev čl. 57 zakona, ker prizadeti uslužbenec ni prestopil iz druge državne službe na železnico, marveč je že bil na železnici ter si je le med tem pridobil šolsko in strokovno kvalifikacijo za višjo kategorijo.

S to razsodbo je sedaj odločeno, da uslužbenec, ki si pridobi šolsko in strokovno izobrazbo ter je pomaknjen v višjo kategorijo (iz zvančnika v činovnika), obdrži ono grupo (radi položajne plače), ki jo je imel v nižji kategoriji, če ima le najnižje predpisano število službenih let za dotično grupo v višji kategoriji.

Oblastna skupščina bolniškega fonda

se vrši letos dne 2. februarja 1930 v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani. Naši sodrugi so poleg predlogov, ki smo jih objavili v zadnji številki »Ujed. železničarja«, vložili še sledeče samostojne predloge:

Oblastna uprava humanitarnih fondov pri direkciji drž. žel.

Ljubljana.

Podpisani skupščinarji vlagamo za oblastno skupščino dne 2. februarja 1930 sledeče predloge:

Nastavitev specialista kirurga v Mariboru. Mesto specialista kirurga v Mariboru je že nad eno leto nezasedeno, kljub temu, da je oblastni upravni odbor v smislu čl. 1 pravilnika za lekarsko službo, bolniškega fonda državnega saobračajnega osebja, že večkrat predložil, da se to mesto zasede po specialistu g. dr. Majcenu. Da se to vprašanje ne bo še dalje odlagalo, skleni oblastna skupščina predložiti centralnemu upravnemu odboru in g. ministru saobračaja sledeči sklep:

Oblastna skupščina odobrava sklep upravnega odbora, da se nastavi kot specialist-kirurg v Mariboru g. dr. Majcen ter v interesu zavarovanega članstva zahteva, da se ta nastavitev čim prej izvede.

Izplačilo babične pomoči v isti višini kot pri sred. uradu. Glasom dopisa okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani št. 3261/L-29 izplačuje okrožni urad kot babično pomoč znesek po Din 225.— za vsak porod, dočim naš bolniški fond na deželi izplačuje le znesek Din 150.—. Paragraf 6 zakona o zavarovanju delavcev od 14. maja 1922 pa predvideva, da mora imeti državno prometno osebje zavarovane najmanj iste podpore in pravice, ki so odrejene po splošnem zakonu in veljajo za ostale zavarovance. Ker je postopanje železničarske bolniške blagajne v kontradikciji s splošnim zakonom in je dajatev za babično pomoč manjša, oblastna skupščina skleni:

Babična pomoč se izplačuje v isti višini, kot jo izplačuje okrožni urad za zavarovanje delavcev, to je v znesku po Din 225.— neoziraje se, ali stanuje porodnica na deželi ali v mestu.

Zopetna uvedba čl. 87 pravilnika za lekarsko službo. G. minister saobračaja je z odlokom br. 19088/29 od 14. IX. 1929 razveljavil gornji člen pravilnika za zdravniško službo in s tem odvzel zavarovanemu članstvu pravico, da sme zahtevati pregled po specialistu in tako članstvo nima direktne možnosti, da pride do specialista. Članstvo ni, dokler je bil gornji člen v veljavi, izbrljalo te določbe, marveč je prosilo za pregled po specialistu le, ako je bilo prepričano, da zdravljenje z dosežanimi zdravili ne napreduje oziroma, da morda obstoja kakka težja bolezen, ki pa jo železniški zdravnik z navadnimi pripomočki ne more ugotoviti. Oblastna skupščina skleni:

Pravilnik za lekarsko službo naj se izpopolni v toliko, da se zopet vstavi čl. 87 in da možnost bolnemu članu, da zahteva pregled po specialistu in da že-

lezniški zdravnik tega pregleda ne sme odreči.

Zdravljenje ponesrečenih v službi v bolnicah. Po § 62 navedbe o zavarovanju za slučaj bolezni in nezgode padejo vsi stroški nezgodnega zavarovanja v breme budžeta državnih prometnih naprav. § 63 iste navedbe izrecno predvideva, da ponesrečeni v službi ne dobivajo hranarine, marveč dobivajo za prvih 10 tednov delavne nesposobnosti 100% denarno pomoč v breme državne saobračajne ustanove. O kakih odtegljajih od te denarne pomoči navedba ne govori, pač pa priznava poleg te novčane pomoči ponesrečenec še zdravila, bolniško in specialno zdravljenje tudi v breme državnega budžeta. Iz gornjih določb jasno sledi, da se za čas zdravljenja v bolnici ponesrečenec nima odtegotati polovico odnosno tridesetino novčane pomoči za zdravljenje po § 52 navedbe, ker ta jasno predvideva odtegotenje le od hranarine. Zato oblastna skupščina skleni:

Za slučaj zdravljenja v službi ponesrečenega železničarja pripada temu cela novčana pomoč, neoziraje se, ali se zdravi doma ali v bolnici, kakor to predvideva § 63 navedbe. Ta sklep naj se predloži prihodnji glavni skupščini, da izda nato centralna uprava tozadevni odlok za vse območje državnih prometnih naprav.

Ljubljana, dne 22. januarja 1930.

Oblastna uprava humanitarnih fondov pri direkciji drž. žel.

Ljubljana.

Podpisani skupščinarji predlagamo za oblastno skupščino dne 2. februarja 1930 sledeče predloge:

1. Anuliranje sklepa central. upr. odbora od 16. dec. 1929 radi omejitve dajatev očal. Centralni upravni odbor je sklenil, da se sme v bodoče dajati očala na račun bolniškega fonda samo v slučaju, kadar služijo očala za zdravljenje kake očesne bolezni. Očala samo za ojačenje vida, kadar poslabšanje ni nastopilo vsled bolezni, pa se ne smejo izdajati. Ker je ta sklep protiven praksi, kot je vpeljana pri splošnem zavarovanju (OUZD) in je ta sklep skrajno nehuman, ker je ravno eksekutivna železniška služba taka, da neštetim železničarjem opeša vid, predlagamo sledeči sklep:

Oblastna skupščina sklene, da se železničarjem kot doslej, v smislu § 49 navedbe dobavljajo očala, tako v slučaju zdravljenja, kakor tudi v slučaju opešanja vida, kadar predpiše očala kot potrebna zdravnik.

2. Postavitev sanatorija za tuberkulozne in okrevališča v Kranjski gori. Centralna uprava bolniškega fonda je doslej večino razpoložljivih sredstev investirala v raznih zgradbah, sanatorijih in hišah v Dalmaciji, Bosni in Srbiji, med tem, ko je bil teritorij ljubljanske oblasti uprave pri tem zapostavljen in se železničarji iz ljubljanske oblasti uprave niso mogli poslužiti zdravljenja v oddaljenih sanatorijih, kar je razvidno iz skupščini predložene statistike, saj je bila v Dubrovniku in Vrnjački Banji le po ena oseba.

Zato predlagamo, da sklene oblastna skupščina sledeči predlog za glavno skupščino bolniškega fonda:

Zvezarjem je zaprlo sapo.

Kako je s Podpornim društvom železniških delavcev in uslužbenecv? Borba za milijone se nadaljuje.

Ker vlada med našimi železničarji neprestano velika napetost in zanimanje, kaj bo z usodo »Podpornega društva«, ki ga je meseca majnika lanskega leta razpustil bivši Veliki župan dr. Schaubach, javljamo, da pritožba »Podpornega društva« proti razpustu na ministrstvo notranjih del še vedno ni rešena. S premoženjem upravlja odbor, ki ga je imenoval Veliki župan, obstoječ iz gg. Wurzingerja (predsednik), Zavadlava (blagajnik) in Fischerja (gospodarja). Najbolj nervozni so zaenkrat »Zvezarji«, ki napenajo vse mogoče strune, da bi dosegli razpust društva in neprestano intervenirajo po Beogradu in v Ljubljani. Radi tega so tudi izdali znano posebno izdajo svojega lista, radi

katere pa se bodo morali v kratkem zagovarjati pred sodiščem, kjer jim bo od starega odbora ponudena lepa prilika, da bodo svoje očitke dokazali. »Ujedinjeni železničar« je prinesel zadnjič tudi obširno priložnost, v kateri je bilo natančno s številskimi dokazano, kako so gospodje »Zvezarji« v svojem časopisu trdili neresnico, da bi z neresnico dosegli definitiven razpust »Podpornega društva«. Kakor slišimo, so »Zvezarji« že tudi vložili pri banski upravi pravila za svoje »Podporno društvo«, ki bi naj prevzelo dedščino, trimilijonsko premoženje »Podpornega društva«. — Pa tudi člani »Prometne zveze«, ki jih vodi gosp. Wurzinger, so vložili svoja pravila. Oblast bo torej imela priliko potr-

Glavna skupščina skleni odobriti potreben kredit, kakor ga je postavila v proračun ljubljanske oblasti uprava, da se na teritoriji ljubljanske oblasti uprave postavi sanatorij in okrevališče za bolne železničarje.

Ljubljana, dne 22. januarja 1930.

Dopisi.

Dravograd.

V nedeljo, dne 19. januarja 1930, se je vršil občni zbor naše podružnice, katerega se je udeležil kot zastopnik centrale s. Čanžek in iz Maribora s. Jelen. Občni zbor je bil za naše razmere zelo dobro obiskan. Istočasno smo obravnavali tudi o akciji delodajalcev radi poslabšanja socialne zakonodaje ter so bile soglasno sprejete tozadavne resolucije in odposlane sreskemu poglavarstvu in ministrstvu socialne politike.

Izvolili smo zopet dosedanjí odbor ter želimo, da se v bodoče za našo podružnico vsaj vsaki tretji mesec skliče širši članski sestanek, da se bo tako vse člane informiralo o delu organizacije.

Rakek.

Ko smo iz posebne izdaje »Delavca« zvedeli za namenje delodajalcev, da se na vsak način reducirajo naše pravice v bolniški blagajni in nezgodnem zavarovanju, smo sklicali v nedeljo, dne 19. jan. 1930 širši sestanek, na katerem smo sprejeli posebne spomenice na ministrstvo socialne politike.

Na sestanku smo tudi določili, da se bo vršil redni občni zbor podružnice v začetku marca.

Videm-Krško.

Občni zbor se bo vršil v nedeljo, dne 9. marca 1930 popoldne. Kraj in lokal še objavimo.

Brežice.

Občni zbor naše podružnice se bo vršil v nedeljo 9. marca 1930 ob 9.30 popoldne v prostorih gostilne Zorko. Opozorjamo vse člane, da se sigurno udeležijo.

Zalog. Občni zbor naše podružnice sklicujemo v nedeljo, dne 2. III. 1930 popoldne ob 14. uri in sicer v prostorih gostilne Sihrl v Zalogu.

Brezno-Ribnica. Občni zbor sklicujemo v nedeljo, dne 16. marca t. l. Kraj in uro še objavimo.

Ponkva. Občni zbor naše podružnice se bo vršil v nedeljo, dne 2. marca 1930 ob pol. 9. uri. Kraj še objavimo.

Ormož. Občni zbor se bo pri nas vršil v nedeljo, dne 16. februarja t. l. Lokal in čas objavimo v prihodnji številki in z letaki.

Ptuj. Občni zbor naše podružnice sklicujemo v ponedeljek, dne 17. februarja 1930 takoj po delu, to je ob pol 16. uri (ob polstirih) v prostorih gostil. Šegula, Za postajo 16.

Murska Sobota. V naši podružnici se bo vršil redni letni občni zbor v ponedeljek, dne 17. februarja v gostilni g. Turka in sicer ob 21. uri (9. uri zvečer). Pridite vsi in točno!

Iz okrožnic.

Povračilo odtegnjenih zneskov za vzdrževanje cest.

Lansko leto je bil vsem železničarjem izdala ljubljanski direktorij odtegnjen prispevek za vzdrževanje cest (kuluk). Ze koncem lanskega leta je ministrstvo izdalo rešenje, da se za teritorij sedanje dravske banovine (Slovenija) ne navede kuluk.

Na osnovi tega odloka je direktorija izdala okrožnico, da se bo s 1. februarjem 1930 lansko leto odtegnjeni znesek za kuluk železničarjem povrnili.

Všetjé dnevnicaških let.

Generalna direkcija drž. železnice je izdala vsjetje dnevnicaških let, ki jih železničar prebije na železnici pred nastavitvijo nove direktive oblasti direktoriji, katere vsjetje vsakemu objavljamo.

Priznavanje dnevnicaških godin. Na pitanje pokrenuto od strane jedne Direkcije kako se ima postupiti u pogledu priznavanja dnevnicaških godina službe službenika, koji su postavljani pošte 1. novembra 1923. god. po opštim odredbama Zakona o državnom saobraćajnom osoblju, a kojima je prigodno postavljenja

ili utvrđivanja za stalne priznato vreme provedeno u dnevnicu (neregulisanom svojstvu) za napredovanje, te su isti potom i unapređivani u viši stepen i grupu. Generalna direkcija daje sledeće objašnjenje:

»Svaki službenik postavlja se za regulisanog — privremenog službenika sa danom potpisa odnosno rešenja te treba u smislu čl. 4, 17, 19, 23 i 42 Zakona o državnom saobraćajnom osoblju kao privremenog službenika da provede tri godine u regulisanom svojstvu. Tek iza toga može se oceniti njegova sposobnost za utvrđivanje za stalnog službenika, a privremena — regulisana služba uzima se u oenu za napredovanje prilikom utvrđivanja za stalnost. Rešenje o postavljenju za privremenog regulisanog službenika, dakle, samo je jedan konstitutivni akt o postavljenju novog službenika kod državnih saobraćajnih ustanova, a ne ujedno i akt kojim se već priznaje vreme provedeno službe za napredovanje, što se može u opšte uzimati u oenu tek onda, kad se privremeni službenik utvrđuje za stalnog shodno čl. 23 Zakona o državnom saobraćajnom osoblju.

U principu pak dnevnicaška služba prema čl. 1, 4, 6, 42, 48, 52 u vezi sa čl. 115 Zakona o državnom saobraćajnom osoblju nije uračunljiva za napredovanje već samo za penziju u smislu čl. 123-11 istog zakona.

Prema tome rešenjem o postavljenju lica za privremenog — regulisanog službenika ne mogu se priznavati dnevnicaške godine službe ni za napredovanje ni za penziju, već se u ovom rešenju može samo naznačiti od kada se lice, koje se postavlja, nalazi do dana postavljenja neprekidno u službi u svojstvu dnevnicaša. Tek rešenjem o utvrđivanju za stalnog ocenjuje se i označuje, koje se vreme na dan utvrđivanja za stalnog priznaje za napredovanje odnosno za penziju po čl. 123 već pomenutog zakona.

No pošto se ipak dešavalo, da se već prilikom postavljenja za privremenog — regulisanog službenika priznavalo i vreme dnevnicaške službe za napredovanje, pa prema tome davalo čak i viši stepen, protivno čl. 42 u vezi sa čl. 19 Zakona o drž. saobr. osoblju, pre nego je odnosni službenik utvrđen za stalnog, to se ovo vreme ne može računati u godine službe za napredovanje prigodom donošenja rešenja o utvrđivanju za stalnog službenika. Rešenje, naime, o utvrđivanju privremenog — regulisanog službenika za stalnog ima se smatrati kao jedan sasvim novi akt, kojim se u opšte tek može ulaziti u oenu priznavanja privremene službe za napredovanje, posle donete odluke da je privremeni službenik u opšte sposoban da još dalje ostaje u službi te da se utvrdi za stalnog. Medutim ovo se do sada u puno slučajeva pogrešno priznavalo već prilikom donošenja rešenja o postavljenju za privremenog — regulisanog službenika.

No, ako je vreme dnevnicaške službe pogrešno priznato za napredovanje ne samo rešenjem o postavljenju za privremenog — regulisanog službenika već čak i rešenjem o utvrđivanju službenika za stalnog, pa se i Glavna kontrola saglasila sa ovako donetim drugopomenutim rešenjem, te su na osnovu tog rešenja službenici dalje unapređivani u viši stepen i grupu, to se isto sada ne može više korigirati novim rešenjem ili službenike zadržavati od daljeg unapređivanja. — (G. D. Br. 6487-29.)

Iz te okrožnice je jasno razvidno, da se je postavila Generalna direkcija na stališče, da se delavcu, ki bo nastavljen, pač prizna vsa služba, ki jo je prebil na železnici kot delavec, za penzijo, ne prizna pa se za napredovanje. Samo oni, katere je direkcija že uvrstila pri nastavitvi v višje plačilne stopnje in se glavna kontrola ni pritožila, obdrže svoje plačilne stopnje.

(Ali bo to stališče res obveljalo, bo še odločil državni svet, ker bodo prizadeti, ki bi imeli sedaj s 1. jan. 1930 napredovati po službenih letih, vložili pritožbo.)

Dopisna šola za Esperanto.

(5. nadaljevanje.)

Odprite stran 26. Deklucio leciono. Enajsta naloga.

Numerirajte stavke od 1-4; prevod: 1. Katerega vi vidite? 2. Kateri kolač vzamete? 3. Dal bom tisti kolač in vzem bom tega. 4. Tisti, ki dolgo ostanejo. Tolmačenje: Besedica »ki« v prvi vrsti ima nastavek -n, ki označuje 4. sklon (akuzativo). Da pokažemo, uporabo tega sklona, najavimo sledeči primer: Vprašanje: Kiu estas tiu homo? Kdo je ta človek? Odgovor: Tiu homo estas la sinjoro, ki un mi vidis hieraŭ (naglas, leži na č) sur la strato. Ta človek je gospod, katerega (torej na vprašanje koga ali kaj?) smo videli včeraj na cesti. Pazite na: mi vidis (pretekli čas) smo videli 4. sklon vporabljamu kam? in pr. sur la tablon na mizo (toda, sur la tablo na mizi — na vprašanje kje? Mi volgas Beogradon. Potujem v Beograd. Predite na vprašanja in odgovore.

Deklucio leciono (6-ble). Dvanajsta naloga. Numerirajte stavke od 1-7; prevod: 1. Jam. 2. Tukaj. 3. Vreme. 4. Čas. 5. Želja. 6. To je užito. 7. To je nepitno. Tolmačenje: V naslovu »Mlini« pripomoček (ebl), ki znači možnost (da je kaj mogoče) in pr. kredo verjeti, kredo ebl-e verjetno, trinki pri, trinki ebl-a piteno a-o, vidi videti, vidi ebl-a viditi, kompreni

razumeti, kompren-ebl-a razumljiv itd. V prvem in v drugem stavku vidimo besedico tie, katero vporabljam v Esperantu za označenje pojma: tu, tam (torej je ta pojem nedoločen). Ako postavimo sedaj pred ali pa za kazalne prislove, oziroma zaimke, besedico: či, tedaj znači to bližino: tie tam, tie či tukaj, tu, tiu oni, tiu či ta, tio ono, tio či to itd. (Tudi ta postavitev je pravilna: či tie, či tiu, či tio). Preidimo na vprašanja in odgovore.

Deklucio leciono. Trinajsta naloga.

Numerirajte od 1-6; prevod: 1. Danes zvečer. 2. Jutri popoldne. 3. Kako je vaše zdravje? 4. Tako dobro. 5. Tako dobro kakor ona. 6. Ona deklamira kakor igralka.

Tolmačenje: 3. stavek moremo prevesti v slovenščino edino po smislu, ker nimamo v slovenščini besede za sanas (sano zdravje, sani biti zdrav); tako vprašamo bolnika, ki okreva. Če se pa dva človeka srečata, se navadno vprašata takole: kako se vam godi? Kiel vi fartas? (nikakor ne: kiel vi sanas?). Vprašanja in odgovore prečitajte zelo dobro.

Deklucio leciono. Štirinajsta naloga.

Numerirajte od 1-5; prevod: 1. Tako hitro kakor mogoče (kar najhitreje). 2. Kakor mogoče najpočasneje (kar najpočasneje). 3. Če bi jaz bil bogat, bi pogostokrat potoval. 4. Ali bi bili vi srečni, ali bi sprejeli pismo od njega? 5. On verjame.

Tolmačenje: Tiel... kiel, označuje enakost: tako... kakor. V slovenščini prevajamo n. pr. prvi stavek enostavno: kar najhitreje. Že znano pripomoček -ebl- vporabljam tukaj kot samostojno besedico: ebl-a mogoč (privedenika oblika na vprašanje kakšen?) in ebl-e mogoče (privedenika oblika na vprašanje kako?). Pazite! V 3. in 4. stavku vidite glagole v pogojniku: estus, vojaĝus, ricevus. Pogojnik nam označuje dejanje ali stanje, ki bi se moglo dogoditi, ako so za to dani pogoji.

Deklucio leciono (-ado). Petnajsta naloga.

Zgoraj vidimo pripomoček -ado, ki pomeni trajanje ali ponavljanje kakega dejanja ali stanja n. pr. salti skočiti, salt-ad-i skakati; pensi misliti, pens-ad-i razmišljati; morti umreti, mort-ad-i umirati itd.

Glagolnik, ki izraža trajno ali ponavljano dejanje v samostalniški obliki, se tudi tvori s pripomoček -ado: juĝi soditi, juĝo sodba, juĝado sojenje; dancu ples, danc-ad-o plesanje; legado čitanje, skribado pisanje. Pazite na razliko med samostalniki istega korena s pripomoček -ad- in brez njega: prvi pomenijo trajanje, drugi pa posledico (rezultat kakega dejanja n. pr.: kolekti zbirati, kolekt-ad-o zbiranje, kolekto zbirka; kanti peti, kant-ad-o pevanje, kanto pesem itd. Na to pripomoček se bomo morali še vrniti, ker ni tako lahka kakor izглеda. Preidimo na besede za povest La ternefo. Sola.

1. med — oba — gori, zgoraj;
2. na — lahek-a-o — doli, spodaj;
3. pod — morati — čitanje;
4. enostaven — čitati — pisati;
5. nadstropje — vsaki — pisanje;
6. samo — vsi — ohraniti, obvarovati;
7. streha — vsako jutro — računati;
8. zemlja — vsak dan — računati;
9. pred — začeti — klobuk;
10. preveč — naloga — obleka;
11. dolg-a-o — razred — knjiga;
na strani 30:
1. zvezek — itd. (kratica) — beseda;
2. pero — telovadba — stavek;
3. črnilo — vaja — spreten-a-o;
4. in tako dalje — vezbanje — problem, zastavek.

Ko boste popolnoma razumeli celo povest, preidite na vprašanja in odgovore na str. 31 in 32 do 16. naloge (kakor ste to naredili pri 10. nalogi).

Tolmačenje: Odprite stran 75, kjer najdete nekakšno sliko. Ta slika nam nazorno prikazuje pomen predlogov n. pr. en v, el iz, de od, če zraven, sur na, trans čez itd.

(Nadaljevanje prihodnjic.)

I. T. F. mesečnik v Esperantu?

Do sedaj je sprejela naša Internationalna Transportna Federacija (ITF) pritrilna poročila in naročila za mesečnik, ki ga namerava izdati v Esperantu, iz sledečih držav: Nizozemske, Belgije, Nemčije, Francije, Anglije, Sev. Amerike, Švice, Poljske, USSR, Portugalije, Avstrije, Argentine in Čehoslovaške.

ITF ne more še dati končne sodbe o tem, dali ima ta načrt izgleda na uresničenje ali ne, vendar bo to rešeno do najkasneje 1. jan. 1930. Skoraj vsak dan prihajajo nova naročila in glasom raznih vesti bodo kmalu začeli razgovori za uresničenje naših načrtov.

Anketa o knjigah Cankarjeve družbe.

(Poziv vsem članom Cankarjeve družbe.)

Letošnje knjige Cankarjeve družbe so zbudile povsod veliko pozornost. Meščanski časopisi in revije so objavljali in še objavljajo razne kritike. Eni dobre, drugi slabe, kakor je pač katerega v njegov meščanski »jaz« in v njegovo meščansko mišljenje zadela ta ali ona knjiga Cankarjeve družbe.

Mesečnik »Svoboda« je priobčil vse te kritike, da čitatelji vidijo, koliko »resnosti« je v ocenjevanju knjig in kako »različna« so mnenja o umetnosti in lepoti knjig in njih vsebin.

Da v proletarskem duhu pisana knjiga ne more ugajati tistim, ki niso proletarci, je seveda razumljivo. In graja takih proletarcev le vzpodbuja in dokazuje, da imajo prav.

Vendar je potrebno, da delavstvo, posebno pa vsi, ki so čitali letošnje knjige Cankarjeve družbe, povedo svojo kritiko.

Naj nasvetujejo Cankarjevi družbi, kakšna naj bo prihodnja izdaja knjig, kaj v letošnji ni bilo dobro; sploh vse, kar ne ugaja!

S tem pomagajte družbi, da bodo knjige takšne, kakršne morajo biti, da bodo lepe, koristne in zabavne.

Vaša mnenja in kritike bo priobčevala »Svoboda« (če kdo hoče s podpisom ali brez podpisa, naj to v dopisu pripomni). Tako bomo ustvarili skupno urejevanje knjig Cankarjeve družbe.

Vse dopise, nasvete, ozir. kritike pošiljajte na naslov:

Uredništvo »Svobode«, Ljubljana, poštni predal 290.

UREDNIŠTVO »SVOBODE«.

Zahvala.

Zahvaljujem se sorodnikom, sodrugom, tovarišem in prijateljem, ki so spremili v tako velikem številu mojega nepozabnega sina Matevža na zadnji poti. Zahvaljujem se fantom in dekletom ter vsem sostanovalcem za poklonitev krasnega venca na grob. Posebno pa se zahvaljujem g. kapelniku in godbenikom godbe »Zarja«, ki so v tako brojnem številu spremili pokojnega do pokopališča in mu izkazali zadnjo čast. S sodružnim pozdravom se zahvaljuje

Matevž Uhan,

premičak, Ljubljana, glav. kol.

STROJNE TOVARNE IN LIVARNE D. D. LJUBLJANA

Telefon št. 2830 Centrala Dunajska cesta št. 35 Brzjav: Stroj

Stroji za obdelavo lesa: kakor polnojarmenike; tračne, prečne, krožne in nihalne žage. Skobelniki, poravnalniki. Vse stroje za obdelovanje lesenih žebelčkov, furnirjev i. t. d.

Transmisije po JIN normam, kakor psi, ležaje, spojke, konzole, zobata kolesa i. t. d.

Armature: Podtalne in nadtalne hidrante, Viktorina vodnjake, ročne sesalke, vse vrste in pivske armature, vrtno sesalke, kletarske armature.

Želazne konstrukcije, rezervariji za vse industrije, železni mostovi, cevovodi.

Turbine: Pelfon in francis turbine, vodna kolesa, avtomatične regulacije.

Kurilne naprave

Zvonovi

Mlini

Nadtalni hidranti, Pipa za vodne kotle

Mlini: zobata kolesa

Lastnik in izdajatelj: Konzorcij »Ujedinjeni